

Spis treści

Wstęp	9
1. Przedmiot badań	9
2. Dotychczasowe badania nad zaborami	10
3. Zakres badań	14
4. Podstawa źródłowa badań	15
Rozdział 1	
Przyczyny zaborów dóbr ziemskich	17
1.1. Wstęp	17
1.1.1. Przyczyny zaborów w literaturze	17
1.1.2. Problem poznania przyczyn zaborów	22
1.2. Przeciwdziałanie panującego procesowi umniejszania domeny	25
1.3. Działania na polu gospodarczym	34
1.3.1. Pojęcie działalności gospodarczej panującego w literaturze	34
1.3.2. Lokowanie osad na prawie niemieckim	35
1.3.3. Inne przyczyny zaborów o charakterze gospodarczym	47
1.4. Względy wojskowe	49
1.5. Przyczyny natury politycznej	53
1.6. Dokonywanie przysporzeń cudzym kosztem	59
1.7. Egzekucja kary konfiskaty majątku	62
1.8. Brak zgody panującego na dyspozycję majątkiem nieruchomości na rzecz Kościoła	63
1.9. Śmierć biskupa	66
1.10. Wyniki	72

Rozdział 2

Działania panującego powodujące utratę dóbr	75
2.1. Wstęp	75
2.2. Wwiązanie	76
2.3. Niewykonywanie umowy zamiany	85
2.4. Działania wojenne	90
2.5. Graniczenie	91
2.6. Nadanie cudzych dóbr	93
2.7. Wyniki	97

Rozdział 3

Ograniczanie panującego w dokonywaniu zaborów	99
3.1. Wstęp	99
3.2. Zobowiązanie panującego do nieodwoływania nadań	100
3.2.1. Czy statut księcia wrocławskiego Władysława wprowadzał trwałość nadań?	100
3.2.2. Przywilej ziemski Wacława II z 1291 r.	103
3.2.3. Artykuł XVI statutu wielkopolskiego Kazimierza Wielkiego	104
3.2.4. Postanowienia przywilejów generalnych Jagiełły z lat 1386–1433	108
3.3. Uzyskanie wyroku sądowego warunkiem dopuszczalności zabrania dóbr	113
3.3.1. Postanowienie <i>Nulli autem</i> w przywilejach Jagiełły z lat 1425, 1430 i 1433	113
3.3.2. „Petyta opockie” z 1454 r.	115
3.3.3. Przywileje nieszawskie 1454 r.	116
3.4. Skuteczność postanowień przywilejów z lat 1386–1454	117
3.5. Wyniki	126

Rozdział 4

Stanowisko panującego i posiadaczy ziemskich w kwestii legalności zabierania dóbr poddanych	129
4.1. Problem legalności zabierania dóbr przez panującego w literaturze	129
4.2. Odbieranie dóbr należących do domeny monarszej	141
4.2.1. <i>Ius vindicandi</i> panującego	141
4.2.2. Rewindykacje dóbr nadanych kwestią sporną	143
4.3. Odbieranie dóbr będących własnością poddanych	146
4.3.1. Istnienie normy etycznej o ograniczonym zastosowaniu w praktyce, zakazującej zabierania majątków poddanych	146
4.3.2. Katalog <i>causarum legitimarum</i> zabierania	153
4.3.3. Znaczenie rekompensaty za zabrane majątek	162
4.4. Wyniki	166
Zakończenie	169
Literatura i materiały źródłowe	171
Summary	189